WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь…
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 141. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЛИПНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 24, 1959 No. 141. VOL. LXVI.

КОНҐРЕС ПРИЗНАВ НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ $3,556,200,000

ЦЯ СУМА Є НА 353 МІЛЬЙОНИ МЕНША ВІД ТОГО, ЧОГО ВИМАГАВ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — 22-го липня обидві палати Конґресу признали на допомогу закордонові суму 3,556,200,000 долярів, на 353 мільйони менше, як домагався Президент, і що того самого дня вислано цей узгіднений окремою конференцією проєкт до конґресової комісії видатків, яка може зменшити окремі позиції в цьому законопроєкті. Конґрес ухвалив висоту суми, яку може уряд видати на допомогу закордонові в фінансовому році, що почався 1-го липня ц. р. Комісії видатків щераз передискутовують цей законопроєкт, не керуючись вимогами закордонної політики, як це роблять комісії закордонних справ в обидвох палатах, тільки виходять із чисто фінансового становища, або краще сказати з становища тих, які платять податки до державної скарбниці. Згідно з прийнятим законопроєктом про висоту федеральних видатків на допомогу закордонові на чисто військову допомогу признав Конґрес 1,400,000,000 долярів, на 200,000,000 долярів менше як вимагає Президент. Одночасно ухвалений законопроєкт передбачає, щоб військова допомога закордонові в найближчих роках була вміщена у видатках, призначених на оборону ЗДА, а не в пункті про допомогу закордонові. Ухвалений законопроєкт передбачає 700 мільйонів долярів на розвитковопозичковий фонд в 1960 році, і передбачає 1,100,000,000 долярів на той фонд в 1961 році. На інші цілі признано такі найвищі суми: технічну співпрацю — 175,500,000 долярів; спеціяльну допомогу — 247,500,000 долярів; на підтримку оборони — 155,000,000 долярів і на фонд Президента для випадкових видатків — 155,000,000 долярів. Уряд завзято обороняв висоту запропонованої суми на допомогу закордонові. В обороні цієї допомоги виступав кілька разів Президент, секретар оборони Ніл МекЕлрой, а також обороняли її визначні військовики, які твердили, що видатки на допомогу закордонові, — це видатки на свою власну оборону. Представники Конґресу деколи неприхильно ставилися до витрат на закордонну допомогу тому, що деякі держави, які користають із неї, не дуже то прихильно відносяться до ЗДА. Неприхильний вплив на членів Конґресу мала і та обставина, що в деяких державах недоцільно використовувано ті фонди, які прибували з американської допомоги. Комісії видатків в обидвох палатах будуть докладно розглядати окремі пункти в цьому законопроєкті, і, як цього побоюються в урядових колах, можуть ще більше зменшити ту суму, яку вже в загальному призначив Конґрес на допомогу закордонним державам.

Айзенгавер закликає Конґрес ухвалити робітничий, фармерський і шляховий законопроєкти

Вашинґтон. — На пресовій конференції 22-го липня президент Айзенгавер заявив, що, на його думку, Конґрес ще на цій сесії повинен ухвалити такі важливі для цієї країни законопроєкти: законопроєкт про здорову фінансову господарку в робітничих організаціях, фармерський законопроєкт про контролю висоти фармерської продукції та законопроєкт про побудову міжстейтових автострад. Президент не накидає своєї програми Конґресові, але гадає, що згадані три законопроєкти повинні мати першенство в працях на Капітолі. Фармерський законопроєкт конче потрібний для контролі тих щорічних надвишок у фармерській продукції, на які уряд видає великі більйонові суми, і переховування яких вимагає поважних фондів. Президент сказав, що конче треба ухвалити робітничий законопроєкт, щоб забезпечені були добродійні фонди в робітничих організаціях, і щоб ті організації служили добру своїх членів. Те саме відноситься і до тих фондів, які є в заряді підприємців. Будова міжстейтових автострад — це державна конечність, і тому Президент запропонував збільшити на цю ціль податки від ґалона газоліни на 1.5 цента.

Кошти прожитку в червні збільшилися на 0.4 відсотка

Вашинґтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що кошти прожитку в червні ц. р. збільшилися на 0.4 відсотка в порівнянні з травнем ц. р. і виносили 124.5%, на 0.6 відсотка більше як в червні 1958 року. В попередніх місяцях збільшення або зменшення становило звичайно 0.1 або 0.2 відсотка, а червневе збільшення на 0.4 відсотка настало пораз перший від 14 місяців. Департамент праці стверджує, що чергове збільшення індексу цін на товари першої потреби настало головним чином внаслідок подорожчання харчів, головним чином овочів і свіжої городовини, які подорожчали в червні на 10.9 відсотка. Картопля від травня до червня подорожчала на 42 відсотки. Крім харчів подорожчали ще: вживані авта, дитячі черевики, електрична енергія і жіночі районові сукні. Нові авта, телевізори і меблі подешевшали. Оцей збільшений індекс цін на 24. 5 відсотка в порівнянні з пересічними цінами з 1947-49 рр автоматично збільшить на 1 або 2 центи заробітні платні від години праці коло 600 000 робітників, які згідно з контрактом дістають більші платні внаслідок зросту коштів прожитку.

В АМЕРИЦІ

● **Екс-президент Гаррі С. Труман** написав листа до конґресмена Ейма Форанда, автора законопроєкту про безплатну лікарську і шпитальну допомогу всім тим особам, що користають із старечих пенсій соціяльного забезпечення, в якому заявив, що старші люди дуже потребують такої допомоги, бо не мають фондів на оплачування приватних лікарів і дорогих шпиталів.

● **Державний секретар Джан Фостер Доллес** перед своєю смертю зарядив, що всі його папери й документи мають бути розподілені між Бібліотекою ім. Президента Айзенгавера і бібліотекою Прінстонського університету. Будинок для бібліотеки ім. Айзенгавера мають почати будувати в жовтні ц. р. На цю справу вже зібрано один мільйон долярів, а ще треба зібрати два мільйони.

● **Канада** може похвалитися тим, що 20-го червня ц. р. число затруднених у тій країні зросло до рекордової висоти — 6,053,000, а число безробітних і тих, які шукають праці, становило 234,000 — на 100,000 менше як у травні ц. р. Число безробітних і тих, які шукають праці, в червні становило 3.7 відсотка всіх робітних сил, а в травні — 5.2 відсотка.

ПРОФ. Д-Р ЮРІЙ Б. КІСТЯКОВСЬКИЙ У ЛИСТІ ДО „СВОБОДИ" ПОТВЕРДЖУЄ СВОЄ УКРАЇНСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ

Проф. д-р Юрій Б. Кістяковський

Вашинґтон. — „Я хочу Вас запевнити, що я вважаю, що я є українського роду" — пише д-р Юрій Б. Кістяковський, особистий дорадник Президента в справах науки і технології, в листі до „Свободи". У зв'язку із численними запитами своїх читачів редакція „Свободи" не мала іншого виходу, як звернутися в цій справі до проф. Ю. Б. Кістяковського. Річ в тому, що коли президент Двайт Д. Айзенгавер 28-го травня ц. р. наменував голову хемічного факультету Гарвардського університету проф. Юрія Б. Кістяковського своїм дорадником в Білому Домі в справах науки і технології, в частині американської преси було подано, що проф. Кістяковський є особою „російського роду". Тим часом „Свобода", покликаючись на фактичні дані, ствердила, як у повідомленні в щоденнику в числі з 2-го червня та англомовному тижневику в числі з 6-го червня, так і в біографічній статті в щоденнику з 3-го червня, що проф. Ю. Б. Кістяковський є особою українського роду, що він є сином відомого українського соціолога, професора Київського університету і члена Української Академії Наук Богдана Кістяковського та племінником проф. Ігоря Кістяковського, що був міністром внутрішніх справ Української Держави за часів гетьмана Павла Скоропадського. У зв'язку з цим, численні читачі „Свободи" звернулися до Редакції із проханням вияснити, хто має рацію: ті, що подають рід проф. Ю. Б. Кістяковського, як український, чи ті, що називають його походження російським. Очевидно, що найавторитетнішу відповідь на ці запити міг дати сам проф. Ю. Б. Кістяковський, і про це просила його Редакція „Свободи" в листі з 13-го липня ц. р., покликаючись на запити своїх читачів. У відповідь на це проф. Ю. Б. Кістяковський в листі до „Свободи", датованому в Білому Домі у Вашинґтоні 17 липня ц. р., дослівно пише:

„Дякую вам дуже за ласкавого листа з 13 липня та ґратуляції й добрі побажання з нагоди мого наменування спеціяльним асистентом Президента в справах науки і технології. Відносно Вашого запиту про моє походження, я хочу вас запевнити, що я вважаю, що я є українського роду, але я залишив країну в ранньому віці і вже давно цілком замериканізувався, так що різниця між українським і загальним терміном „російський" не вражає мене як жахливо важна в моїй справі. Коли Київ у часі мого народження був леґальною частиною Росії, то й мої офіціяльні документи так вказують, і це, правдоподібно, є причиною, чому частина американської преси завжди називала мене, як особу російського роду".

Сподіваємось, що ця відповідь задовольнить наших читачів. Деякі завваги на цю тему знайдуть зацікавлені в коментарі „Наш рід" на другій сторінці цього числа.

„Шлях до конференції на вершинах все ще відкритий" — каже Президент

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер заявив на своїй останній пресовій конференції в минулу середу 22 липня, що він усе ще вважає шлях, який веде до конференції голів урядів за відкритий, як довго існує якась надія, що така конференція може принести позитивні висліди. Але — він зараз же додав — дотеперішній хід Женевської конференції покищо такої надії не подає і тому не створює передумови для конференції „на вершинах". — На тій самій пресовій конференції Президент ствердив, що він не бачить ніякої небезпеки для світу від відбудови збройних сил в Західній Німеччині, вивінованих наймодернішою зброєю. Він заявив, що бажає собі мати „сильну Німеччину — приятеля Америки". През. Айзенгавер признав, що проголошені два дні тому відомості в пресі про його, Президента, становище до Женевської конференції, на справу конференції „на вершинах" і щодо податків — походять безпосередньо від нього. Він виявив, що в минулий понеділок Президент прийняв у Білому Домі на вечері вузький гурт журналістів, які вірно списали його погляди. У своєму звідомленні вони не назвали Президента, як джерело своїх інформацій, тільки „високопоставлену особу з Білого Дому". Президент сам назвав ту свою зустріч із нечисленними журналістами в Білому Домі як „експеримент", не виключивши, що він знову повторить такий експеримент.

● **Міжнародне Летунське Транспортове Товариство** повідомляє, що в 1958 році його літаки перевезли рекордове число пасажирів — 69,249,000; скількість перевезеної пошти і товаків збільшилась за той час на 21.5 відсотка, а кількість пасажирів — на 7.3 відсотка.

МОЛОДІ ТАЛАНТИ, ЦИМ РАЗОМ З ФИЛАДЕЛФІЇ, ЗНОВУ ПОПИСУВАТИМУТЬСЯ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Керґонксон. — Після дуже успішного виступу скрипальки Донни Ґресько з концертом перед сотнями гостей на цій оселі УНСоюзу минулої суботи, 18-го липня, цієї суботи, 25-го липня, там знову виступлять молоді таланти, цим разом з Филаделфії, з оригінально - розваговою програмою. В програмі імпрези візьмуть участь брати Ігор і Мстислав Петрики та Роман Швед, що виконають тріо і сольові точки, та Юрій Савчак, що акомпаніюватиме їм на фортепіяні. Роман Швед також виконуватиме ролю конферансьє. У програмі є тріо „Союзівка", „На Френклін стріт" і фінал та сольоспів І. Петрика „Не можу без тебе я жити", „Як глибоке є море", „Вулиця нездійснених мрій" та „Вернись" і танґо „Вогненний поцілунок". Велика громада гостей Союзівки з багатьох місцевостей і стейтів матиме знову нагоду побачити і послухати нові таланти, що приготовляються продовжувати наше громадсько - культурне життя. Союзівка та імпрези, як і курси та табори, що на ній відбуваються, дає їм до цього відповідну підготову і заохоту.

Молоді таланти з Филаделфії. Сидить — Юрій Савчак, за ним (відліва) Мстислав Петрик, Роман Швед та Ігор Петрик

ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ СПРАВЕДЛИВІСТЬ, АЛЕ Й МАЙЖЕ ПЕРСОНАЛЬНА СПРАВА АМЕРИКАНЦІВ — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР

Вашинґтон. — „Тиждень Поневолених Націй", що його проголосив президент Айзенгавер на час від 19 до 26-го липня цього року та проголошуватиме в третьому тижні липня кожного року „аж до часу, як усі народи світу будуть вільні і незалежні", базуючись в цьому проголошенні на одноголосно схваленій Конґресом резолюції, була знову предметом публічної заяви, цим разом під час пресової конференції Президента минулої середи, 22-го липня. Меррімен Смит, кореспондент агенції „Юнайтед Прес Інтернешинел", нав'язуючи до виступу Хрущова у Варшаві попереднього дня та скарги совєтського диктатора на „акцію молитви за визволення поневолених народів" і до його твердження, мовляв, „поневолені народи є тільки в капіталістичних країнах", поставила Президентові такий запит: „Пане Президенте . . . що Ви думаєте про заяву Хрущова з критикою Вашої проклямації тижня за поневолені нації? Що Ви думаєте про їхню (совєтську) основну критику Вас за проголошення цього тижня молитви?"

На цей запит Президент відповів:

„Очевидно, що вони не признають, що там є будь-які поневолені народи. Вони мають свою власну пропаґанду. Своїм власним народам і світові вони представляють власний образ, наскільки вони це можуть, який, згідно з нашою думкою і знанням, є перекручений і невірний. Тепер, все це, згідно з моїм, згідно з нашим способом думання, є дуже важливе не тільки як справа простої справедливости і людського заінтересування для всіх цих народів, але коли ми подумаємо про це, то ця країна (Америка) створена у великій частині з цих народів. Ми маємо рідних і людей етнічного походження з тих поневолених націй і це створює для нас свого роду персональну справу і тому було б неможливо для нас весь час мовчати і тільки мовчки задовольнятись їхнім ніби то правом, що їх погляди висловлює їх уряд".

СЕНАТОРИ ДОҐЛЕС І ДЖЕВІТС ВІДПОВІДАЮТЬ ХРУЩОВУ В СПРАВІ „ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"

Вашинґтон. — Сенатори Пол Г. Доґлес і Джекоб К. Джевітс, що були в Сенаті внескодавцями спільної резолюції в справі вже схваленого і проголошеного „Тижня Поневолених Націй", назвали „найбільш безглуздою з усіх брехень" заяву совєтського диктатора Хрущова, що в Совєтському Союзі немає поневолених націй та що поневолені народи є, мовляв, тільки в капіталістичних країнах. Хрущов склав таку заяву на прийнятті західних кореспондентів в совєтській амбасаді у Варшаві минулого вівтірка, 21-го липня. Сенатори Доґлес і Джевітс висловили свою опінію в цій справі з нагоди передачі їм почесних грамот признання за їхню акцію в справі Тижня Поневолених Націй. Ці грамоти передали їм в їхніх сенатських бюрах в Капітолю в середу, 22-го липня, представники трьох організацій: голова Асамблеї Поневолених Націй п. Стефан Корбонський, голова Конференції Американців Центрально- і Східньо-европейського походження (КАСІД) п. Дмитро Галичин і голова Американських Приятелів Поневолених Націй п. Кристофер Еммет, складаючи при цьому відповідні заяви. Грамоту передано також конґресменові Джанові МекКормікові за його участь в акції для проголошення „Тижня Поневолених Націй".

ХРУЩОВ ПОНОВЛЮЄ ДАВНІ ПОГРОЗИ ПІД АДРЕСОЮ БЕРЛІНУ

Варшава. — У проголошеному в середу 22 ц. м. спільному польсько - совєтському комунікаті наприкінці візити Нікіти Хрущова в Польщі, сказано, що „Польща й Совєтський Союз підтримають Німецьку Демократичну Республіку (себто сателітну Східню Німеччину) в заходах, які будуть здаватися за відповідні, щоб їх вжити в рямцях її суверенних прав для зліквідування ненормальної ситуації в Західньому Берліні". У тому довгому комунікаті повторяється знову відомі совєтські виводи щодо потреби ліквідації „окупаційного статусу в Західній Німеччині", з повторенням совєтської вимоги про перетворення того міста у „вільне місто" без західніх гарнізонів. Польсько-совєтський комунікат скидає вину невдачі дотеперішніх переговорів в Женеві виключно на західні держави та зокрема атакує „мілітаристів" і „реваншистів" з Західньої Німеччини, називаючи за іменем канцлераКонрада Аденауера. Поруч із цим, комунікат вдержаний у типово - комуністичному пропаґандивному стилі з таврування „політичних сил капіталістичного світу", які ніби хочуть промовляти тільки „з позиції сили", та з запевнюванням, що комуністи вбачають єдиний шлях до розв'язування міжнародних проблем у „мирному суперництві і мирному співіснуванні".

● **Пластова Ватра**, присвячена 15-им роковинам збройного виступу Української Дивізії „Галичина" проти большевиків відбудеться заходом пластових юнацького й новацького таборів, у Пластовій Оселі в Іст Четгемі, Н. Й., в суботу 25-го липня о год. 8.30 вечором, при співучасті старшини й вояків Дивізії та ширших кол громадянства.

НІКСОН ВІДЛЕТІВ ДО МОСКВИ НА ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ

ПРЕЗИДЕНТ СТВЕРДЖУЄ, ЩО НІКСОН З'ЯСУЄ ХРУЩОВУ СТАНОВИЩЕ ЗДА, АЛЕ НЕ БУДЕ З НИМ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ

Віце-президент Ричард Ніксон на конференції з президентом Двайтом Д. Айзенгавером в Білому Домі безпосередньо перед відлетом до Москви

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард Ніксон відлетів в середу о 9 год. 6 хвилин вечором з летовища в Балтімор, у стейті Мериленд; його приїзд до Москви був передбачений на четвер 8 год. ранку. Він полетів чотиримоторовим рекетним військовим транспортним літаком ВЦ-137 який є військовою відміною подібного ракетного літака з цивільної комунікації, Б-707. Віце-президентові товаришить його дружина Патриція, брат президента Айзенгавера д-р Мілтон Айзенгавер, віце-адмірал Гаймен Рікавер і гурт високих урядовців; другим літаком відлетіло 17 американських пресових кореспондентів. При прощанні на летовищі де зібралось коло 1.500 осіб, віце-президент Ніксон заявив що його головною ціллю в розмові з Хрущовим і іншими совєтськими керівними мужами буде дати їм правдивий образ відносин в ЗДА та розвіяти всякі сумніви, якщо вони їх мають, щодо слабости З'єдинених Держав та здогадних розбіжностей в ділянці закордонної політики. Віце-президент зокрема зверне увагу совєтським „вельможам", що найбільшу підтримку в своїй закордонній політиці президент Айзенгавер має збоку зорганізованого американського робітництва, чи пак — за совєтським терміном (зазначив Ніксон) — американського пролетаріяту. Віце-президент відкриє в найближчу п'ятницю 24 липня американську виставку в Москві — і це є властива ціль його подорожі. Однак він затримається 9 днів в Совєтському Союзі та відвідає Ленінград і кілька інших міст в СССР. На неділю має призначену розмову з Нікітою Хрущовим. Ричард Ніксон — за коментарями преси — свідомий того, що він може стрінутись з холодним прийняттям збоку большевицької кліки. Вказує на це нетактовна заввага Хрущова під час його перебування в Польщі, що він „не знає" в яких цілях приїздить Ніксон до Совєтів, та груба атака московської „Правди" з вівтірка 21 ц. м. (середа 22 східньо-европейського часу) проти Америки у зв'язку з проклямацією през. Айзенгавера про Тиждень Поневолених Націй. [illegible] американська проклямація ніби-то суперечить американським заявам про бажання дійти до злагоди з Совєтами. Однак, не вважаючи на такі несвітлі перспективи, які чекають Ніксона в Совєтах, він був у дуже доброму настрої та м. і. жартував з приявним на летовищі совєтським амбасадором Михаїлом Меншіковим, запитуючи його, як то так, що в московській мові „світ" і „мир" називається тим самим словом „мір". За заявою Президента, у відповіді на запит журналіста на останній пресовій конференції Президента в середу 22 ц.р., віце-президент Ніксон може з'ясувати Хрущову настрої і народу та детальні погляди почування американського уряду, в яких він дуже добре орієнтується, але не поїхав із місією переговорювання. Зрештою, заявив Президент, характер розмови між Хрущовим і Ніксоном залежатиме від Хрущова, як господаря та голови совєтського уряду.

На Женевській конференції — нема ніяких змін на краще

Женева. — На Женевській конференції міністрів закордонних справ совєтський мін. Андрей Ґромико виголосив в середу 22 ц. м. велику промову, в якій проте не сказав нічого, що подало б надію на вихід переговорів із сліпого кута. Він, ніби як концесію, признав можливість переговорювання паралельно про загальну німецьку проблему, яка — за його твердженням — вимагає створення всенімецької комісії на базі паритету між Західньою Німеччиною та східньо - німецькими комуністами, та ствердив, що під час тривання „внутрішнього порозуміння" про Західній Берлін, отож на час півтори року, як також під час пізнішої конференції міністрів Совєти не переводитимуть ніякої „односторонньої акції". Державний секретар Гертер негайно вказав на недостатність такої заяви, бо — мовляв — Ґромико не каже, чи Совєти не викличуть нової кризи та не підпишуть із Східньою Німеччиною заповідженого окремого мирового договору, коли нова кнференція

У СВІТІ

● **Три міжнародні юристи світової слави**, англійський, бельгійський і австрійський, оприлюднили спільну заяву про протизаконність удержавлення голляндського майна в Індонезії. У цій заяві сказано, що коли уряд Індонезії сам підписав в 1949 році з Голляндією договір, надав голляндським купцям різні концесії, а потім сконфіскував їм маєтки — то це протизаконний і незрозумілий акт.

● **У Каїро**, під час святкувань 7х роковин революції, що скинула владу королів і встановила республіканський устрій під кермою Гамаля Абдель Нассера, почесне місце займатиме перше авто, випродуковане в Єгипті. Його названо на честь фараонів „Рамзес". Це спортова двоособова машина, яких протягом року мають випустити 1,200 штук.

● **Англійський історик Джон Гойт** віддавна полемізує з іншими істориками щодо шляху, яким у 219 році перед Христом славний король і полководець старовинних картаґенців Ганнібал вмаршував із своїми слонами до Італії з півночі. Щоб доказати правильність своєї теорії, Джон Гойт маршує тепер із 11-річним слоном Джумбо через просмики Альп висотою 7,300 стіп. Група наглядачів дбає, щоб слон у цій мандрівці не згинув. Ганнібал нібито втратив під час свого походу половину слонів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА МІСЦЕ ДЛЯ УКРАЇНИ

Американський нарід саме тепер, ідучи за закликом свого Президента, відзначає „відповідними церемоніями і активностями" проголошений на час від 19 до 26-го липня „Тиждень Поневолених Націй". Відомо, що цей Тиждень проголосив Президент в результаті схваленої однодушно Конгресом окремої резолюції, яка закликає і просить Президента проголошувати такі Тижні в липні кожного року, щоб в такий спосіб „заманіфестувати американські симпатії та зобов'язання піддержати справедливі аспірації до національної незалежности й індивідуальних вольностей народів, поневолених імперіялістичною й агресивною політикою Совєтів". Між цими поневоленими народами, крім тих, що впали жертвою комуно-московського імперіялізму після другої світової війни і що їх тепер зараховується до категорії сателітів, названо в резолюції поіменно і ряд народів, які вже раніше впали жертвою комуно-московського імперіялізму, між ними в першу чергу українців. Також відомо, що рішальну ролю в підготові цієї резолюції відіграв Український Конгресовий Комітет через свого голову у Вашингтоні.

Як же прикро й болюче вражало, коли минулого понеділка, під час започаткованого „відповідною церемонією" відзначування цього тижня перед будинком Асамблеї Поневолених Націй в Ню Йорку, на великій мапі, виставленій на цьому будинку, зазначено було тільки сателітні країни, і тільки їхні прапори вивішено та їхні гимни відіграно, хоч в самій церемонії взяли участь українські, білоруські та інші представники. Що більше, представник Асамблеї у своїй вступній промові вважав за відповідне назвати також тільки дев'ять сателітних країн, і щойно сенатор Джевітс пригадав „хоробрий український нарід".

Не входячи глибше в суть цієї справи, ані в причини такого жалюгідного випадку, хочемо звернути увагу на самий факт, бо він свідчить про те, як багато ще треба зусиль і заходів, щоб здобути Україні належне їй трактування, навіть в найкращому інтересі тих, хто з таких чи інших причин ще й досі воліє не добачати правди. Одне певне: жалі і нарікання нам тут нічого не допоможуть, і єдине, що нам на потребу — це засукати рукави і працювати, безнастанно й наполегливо працювати для поширення української правди, для здобуття і забезпечення Україні належного їй місця.

НАШ РІД

На іншому місці в цьому числі надрукована інформація із ствердженням проф. д-ра Юрія Б. Кістяковського, що він вважає себе американцем українського роду. Таке ствердження з уст громадянина, який займає високе становище особистого дорадника Президента країни, та ще в такій преважній ділянці, як технологія, має першорядне значення для нас, українців з роду. Тим то воно й заслуговує на окрему увагу і на деякі практичні висновки.

В цьому бо відношенні серед наших громадян існують поділені погляди. Одні вважають, що в теперішніх часах, коли із словом „росіянин" зв'язане також поняття комунізму, як смертельної загрози для людства та його цивілізації, українське походження може радше допомогти, ніж пошкодити, американському громадянинові в його персональній кар'єрі. Інші ж схиляються до думки, що українське походження, з уваги на помітні впливи людей російського походження, може бути поважною перешкодою в персональному піднесенні на щораз вищий щабель не тільки державної, але й суспільної служби.

Приклад проф. д-ра Юрія Б. Кістяковського, який зайняв високе державне становище виключно завдяки своїм здібностям і заслугам, дає нам клясичну лекцію помилковости обидвох згаданих поглядів. Американська бо система, як це показує виразно й недвозначно приклад проф. Ю. В. Кістяковського, не тільки визнає, але й практикує принцип, що всі люди створені рівними, отже всім забезпечує однакові можливості. Виключно від індивдуальности кожного громадянина залежить, чи і наскільки зуміє він ці можливості незрівняної американської системи використати. В такій системі наш український рід є в Америці абсолютно рівноправний з усіми іншими, а вже від кожного з нас залежить честь і слава цього нашого українського роду, до якого з гордістю признається й персональний дорадник Президента країни. Думаємо, що це повинно заспокоїти тих багатьох наших читачів, які зверталися до нас у зв'язку з різними на цю тему вістками в американській пресі. При цьому факт, що українське походження не відіграло жадної ролі в призначенні проф. Ю. Б. Кістяковського, логічно підказує, що й не має ані причини, а тим менше потреби робити з цього будь-яку політику, як не роблять політики в таких випадках і інші етнічні групи. Незалежно від того, високе призначення проф. Ю. Б. Кістяковського та його одверте ствердження приналежности до свого роду приносять цьому нашому родові честь і дають нам ще одну причину пишатися ним.

ЖЕНЕВСЬКЕ МРЯКОБІССЯ

Стан на Женевській конференції, що його минулого тижня французький міністер Мурвіль окреслив, як „повний заколот", триває незмінно далі. На думку Джеймса Рестона з „НИТаймсу", який ввесь час конференції перебуває в Женеві, тактика совєтського міністра Андрея Громика наче свідомо придумана на те, щоб справу закаламучувати, заплутувати й затемнювати. Що сказано вчора — не зобов'язує завтра, а коли західні міністри просять роз'яснити їм неясну совєтську позицію Громико вживає у відповіді одну з стереотипних формул: „Я вже про це казав і не маю нічого додати", — „це ваша така інтерпретація, а не моя", — „мені ваші внески не подобаються, але я не зриваю конференції" . . .

Ще за часів Сталіна та його міністрів Молотова і Вишинського було відомо, що для переговорів з большевиками потрібна передусім янгольська терпеливість. Але найбільший терпець має також свої межі. Коли два тижні тому державний секретар Гертер виїздив до Женеви на другу фазу конференції, яка безуспішно тривала від 11-го травня до 20-го червня і яку перервано на три тижні, його запитали, чи він готов переговорювати з Совєтами в Женеві „до безконечности". Гертер рішуче цьому заперечив і в своєму передбаченні обмежив Женевську конференцію якими трьома тижнями. За останніми вістками — західні міністри рішили, що коли з совєтського боку не прийде якоїсь знаменної заяви, що змінить ситуацію, то вони готові в найближчих днях зірвати дальші переговори і оприлюднити спільну заяву, в якій вкажуть на дійсного спричинника невдачі конференції.

Оце женевське мрякобісся, в якому західні міністри мають враження, що перебувають не за конференційним столом у палаці Об'єднаних Націй над Леманським озером, а серед мокляків в джунглях, кудою водить їх „нечиста сила", має все таки свою добру сторінку. Воно ще раз дає всім західнім наївнякам, всім співіснувальним романтикам практичну лекцію на тему: „Чи можна з большевиками говорити і договоритися". Правда, за 40 років було вже чимало нагод перевірити цю можливість. Але успіх большевицької революції полягає, власне, у задурманенні умів у широкому світі. Недарма два з-посеред найвидатніших сучасних американських мистців-інтелектуалістів три дні тому поїхали до Москви з мішком повних захоплення фраз про совєтську виставку в Колізеї та про „осяги" большевиків. Трудно оправдувати їх виступ виключно тим фактом, що обидва переступили 80-ий рік життя і цей вік, очевидно, не загострив, а притупив їх здібність до критицизму. Таких наївних є чимало, а 40-річна пропаґанда, поруч із погрозами, блефом та шантажем, таки внесла у думки людства величезний заколот. І тому кожна подія, яка наявно доказує неможливість порозуміння з агресивно-імперіялістичними Совєтами, має свою позитивну вартість.

Совєти погодились були на конференцію міністрів дуже нерадо. Вони хотіли конференції голів урядів, з Айзенгавером, де Голем, Мекмілленом і Хрущовим, як ідеальної пропаґандивної трибуни, а не ділової наради міністрів. І тому вони поставились відразу до Женевської конференції тільки як до формальної передумови для конференції „на вершинах". Захід думав, що Москва заплатить за конференцію „на вершинах" згодою бодай на тимчасову полагоду Берлінської кризи з визнанням західніх прав у Берліні. Виявилось, що це теж зависока ціна для Москви. Вона не визнає іншої розв'язки цієї проблеми, як включення західнього Берліну до східньо-німецької комуністичної псевдодержави, і не визнає іншої розв'язки проблеми Німеччини, як закріплення по вічні часи її поділу, або — об'єднання її на базі демілітаризації і невтралізації, з урядом „народнього фронту" всередині, себто на базі повної капітуляції перед комунізмом.

З'ясоване два дні тому в американській пресі становище Айзенгавера супроти Женевської конференції та проблем Німеччини і Берліну вказує, що американська закордонна політика визбулася всяких ілюзій щодо дійсних цілей совєтської політики в Европі. Доброю вісткою були пресові коментарі, що Президент, маючи перед очима десятитижневий балянс Женевської конференції, поклав хрестик на ідею конференції „на вершинах". Поруч із найбільшим респектом до становища Айзенгавера, яке він не раз з'ясовував, — що він готов кожночасно поїхати на кожну міжнародну зустріч, яка тільки принесла б користь світовому мирові, — було наперед відомо, що нова його зустріч з Хрущовим нікому крім Хрущову, користи не принесе. Те саме було відомо й про Женевську конференцію. Старовинна приповідка „краще пізно, як ніколи" має і тут застосування: добре, що бодай тепер замовкли голоси західньої преси про віру в добру волю Совєтів щодо миру і т. п. небилиці.

Саботажна діяльність комуністів у ЗДА

Вашинґтон. — Конґресмен-демократ Френсіс Е. Волтер, який є головою комісії для дослідів протиамериканської діяльности, відкриваючи переслухання в цій комісії заявив, що Кремль видав накази американським комуністам посилити вишкільну працю над підготовкою до революційних саботажів, підривної діяльности та просякнення комуністів до всіх галузей американського життя. Волтер сказав, що в травні ц. р. „вернувся до ЗДА з Москви один із найголовніших комуністичних конспіраторів в цій країні Джеймс Джексон". Він привіз накази комуністам „посилити вишкільну працю" серед комуністів, а здійснює цю програму виховний директор Комуністичної партії в ЗДА Гаймен Люмер. Конґресмен Волтер заявив, що ним очолювана комісія має прослідити діяльність нової школи соціяльного навчання та ствердити, чи та нова школа не є прибудівкою Комун. партії,

Зенон Стефанів

СОВЄТСЬКА ШПИГУНСЬКА СИСТЕМА

У попередній нашій статті у „Свободі" з 25 червня ц. р. п. н. „Совєтська розвідка" була подана інформація про організацію центру шпигунства Совєтського Союзу. Тепер з'ясуємо коротко встановлений уже від довгого часу спосіб дії совєтської розвідчої служби, що дуже відрізняється від правил діяльности західньої розвідки.

Розвідча служба західнього світу має основне завдання здобувати інформації про пляни, наміри і цілі ворожої держави, для того, щоб захищати свою країну і її населення від шкідливих впливів. Совєтське шпигунство, натомість, є складовою і невід'ємною частиною цілости комуністичної політики для опанування цілого світу, так само як і наставлені до цієї мети: совєтська дипломатія, економія, внутрішня політика та готування до війни взагалі.

Совєтське шпигунство в першій мірі служить для підготовлення т. зв. світової революції. В засяг його діяльности входять всі засоби, що підкопують і руйнують форми некомуністичного суспільства, а далі, вживаючи всяких метод залякування та поширювання дефетизму, стараються совєтські розвідачі і аґенти паралізувати дух опору й оборони того суспільства.

Організація совєтської розвідки базована на дуже широкому апараті, далеко ширшому, як розвідка вільного світу. Щонайменше 50 совєтських амбасад і дипломатичних представництв провадять зовсім неприхований шпіонаж, а 53 компартії поза Совєтським Союзом займаються шпигунством. Сотні різних організацій, нібито незалежних від компартій і совєтських закордонних аґенцій та тисячі аґентів, розкинених у вільному світі — з яких частина захопила важливі становища в політиці, війську, економіці, науці — працюють в ділянці шпигунства, саботажу, терору й розкладу за совєтськими вказівками.

Всі розвідчі установи держав-сателітів кермовані і контрольовані централею совєтської розвідки — Комітетом Державної Безпеки (КҐБ) в Москві.

Може це видаватися курйозом — але з усіх країн совєтської домінації т. зв. німецька демократична республіка перейде до історії як невичерпний резервуар найбільш надійних шпигунів, саботажників і терористів. Західні і західньо-німецькі розвідчі органи подають наявність в самій тільки Західній Німеччині коло 70 тисяч східньо-німецьких шпигунів ,що працюють для Москви! Таке масове явище можна пояснити хіба тільки тим, що вже сама психіка німця наставлена на послух кожній владі та всякому режимові.

Німецький специяліст від розвідки Кляйн подає в західньо-німецькому фаховому військовому органі „Труппенпраксіс" дуже цікаві й докладні відомості про підготову і набір аґентів та організацію розвідчої служби у Східній Німеччині. Міністерство державної безпеки совєтської частини Німеччини, на чолі якого стоїть Еріх Мільке, затруднює коло 50 тисяч штатних службовців. Цьому міністерству підлягає розвідка із 11 оперативними відділами під керівництвом ген. Вольфа.

Для орієнтації цікаво навести номенклятуру цих відділів, що характеризує обсяг діяльности: 1. політичний шпіонаж в західньо-німецькому уряді, включно з міністерством оборони (ппол. Фольк); 2. політичний шпіонаж в партіях і політичних групах (ппол. Шульце); 3. військовий шпіонаж за кордоном і в чужоземних представництвах (ппол. Єніке); 4. військовий шпіонаж в Зах.-Німецькій Республіці (ппол. Кні); 5. економічний шпіонаж (полк. Вайберґ); 6. пропуск аґентів до Західньої Німеччини (сот. Неве); 7. оцінка і опрацювання відомостей (полк. Коліцкі); 8. диверсія (ппол. Шмайлінґ); 9. телекомунікація і шифрування ппол. Гартвіґ); 10. документація і фальшування персональних документів (ппол. Гроскопф); картотека і реєстр (сот. Беккер — жінка).

Професійні шпигуни вишколюються в трьох спеціяльних школах — в Потсдамі, Еберсвальде і Грайфсвальді. Крім того в усіх змілітаризованих школах для молоді (Крайсюґендшулєн) відбувається навчання пропаґандивної, підривної і шпигунської діяльности, там же й проходить селекція юних кандидатів до фахових шпигунських шкіл.

На протязі останнього року, треба потвердити, що в Західньо-Німецькій Союзній Республіці вживається дуже рішучих заходів у боротьбі з шпигунською совєтською навалою. Скріплено прикордонну охорону, щоб припинити просочування аґентів, доглядна служба протирозвідки поширена на багато запідозрених осіб, при другому розвідчому відділі штабу утворено особливу секцію для поборювання шпіонажу, саботажу і розкладу в збройних силах (Мілітерішер Абшірмдінст). Дуже докладна перевірка застосовується в таборах для втікачів із Східньої Німеччини, що продовжується часто цілими місяцями.

Західньо-німецька розвідча служба під керівництвом ген. Ґелена виарештувала в 1958 році 4,500 шпигунів, з яких 403 вже засуджено на довготермінове ув'язнення. Також і західньо-німецька преса вдарила з цього приводу на сполох ,а „Дойче Зольдатен-цайтунґ" почала друкувати низку статтей відомого публіциста Еріха Керна — автора роману з українською тематикою „Дас ґольдене Фельд" — під сенсаційним заголовком: „Шпіоне унтер унс" — „Шпигуни поміж нами"!

Для прикладу ми подали тільки одну ланку довженного ланцюга совєтської шпигунської системи, головним завданням якої є знищення основ ладу, права і справедливости світу. На щастя, розвідча служба і поліція безпеки вільного світу, що нікого не тероризує, не ув'язнює і не стріляє невинних людей, — вже так добре зорганізована, що діяльність совєтської агентури перестала вже бути таємницею.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Микола Ценко

ІНФЛЯЦІЯ, ЗАСОБИ ОХОРОНИ І НАШІ ВИСНОВКИ

Чи існують вигляди на її поліпшення

Уже кілька років не лише на терені ЗДА, але головно в інших країнах, що брали участь в останній війні, ми є свідками постійної інфляції — знецінення грошей і зросту коштів прожитку.

Деколи ми навіть не завважуємо, як зростають кошти прожитку, шпитальні оплати, кошти транспорту та ін.

Для боротьби з інфляцією уряд покликав спеціяльну комісію на чолі з віце-президентом Ніксоном. На цю тему пишеться дуже багато у щоденній пресі та фахових журналах. Інфляція і боротьба з нею стануть, мабуть, головним гаслом у виборчій кампанії 1960 року.

Не можемо забувати, що інфляція та її наслідки обтяжують передусім найбідніші верстви населення, родини з багатьма дітьми, старших віком осіб, що живуть з пенсії.

Існування сильно зорганізованих юній, що домагаються постійної підвишки платень для робітників, великі страйки (автовий, в фабриках ґуми, у сталеварнях і т. п.), постійний ріст життьової стопи і майже автоматичний ріст цін не дають надії на те, щоб можна було здержати поступаючу інфляцію настало чи на довший протяг часу. За останніх кільканадцять років вартість доляра впала на половину (його купівельна сила зі 100 центів у 1940 р. зменшилась до 48 центів), і з цим у ЗДА ніхто не криється.

Як боротися з наслідками інфляції і яких заходів треба вживати, щоб забезпечити кращу майбутність?

Наша еміґрація, не лише стара ,але й у переважній більшості „нова", майже на 90% робітнича, тобто живе з фізичної праці. А винагорода за працю не завжди йде впарі із зростом цін. І тому часто заробітків ледве вистачає на утримання родини на відповідному поземі, і тому ми є свідками ,що також наша жертвенність на різні цілі падає.

Тяжко знайти одну рецепту ,що всім відповідала б і забезпечила всіх від наслідків інфляції, однак загально можна сказати, що, крім праці рук, треба шукати інших форм для покращання майбутности, коли бачимо, що звичайні ощадності вже не помагають (бо часто відсотки від ощаджень нижчі, як втрата вартости гроша). Отже, треба сягнути до нових, модерніших метод інвестицій.

Наприклад, купівля додаткової хати (крім хати для власного вжитку), чи фарми, що приносили б додатковий прибуток, ведення якогонебудь бизнесу, крім праці у фабриці (в часах автоматизації та зменшення кількости робітників у деяких галузях), чи малого ремісничого варстаду, ресторану, ланчонети, відпочинкового дому в горах, над озером чи морем — може бути корисною інвестицією, що запевнить додатковий прибуток, кращий, як відсотки в банку. А навіть купівля землі у доброму місці, де йде розбудова.

Інвестиції в американський промисл. Невидимі спільники могутньої спільноти

Найпростішою і найлегшою інвестицією є інвестиція у могутній американський промисл, який росте, розвивається, потребує щорар нових капіталів, а прибутками ділиться зі своїми удiловцями, невидимими співвласниками тих підприємств — у формі постійних дивіденд.

Ця форма дуже поширена в ЗДА, бо вже понад 10 мільйонів родин на протязі понад 40 років інвестують свої гроші у поодинокі компанії і добре на тому заробляють. Якщо кількадесят років тому один уділ якоїсь компанії коштував 1-2 дол., тепер коштує він уже 200-300 дол., крім виплачених у міжчасі дивіденд.

Однак, наші громадяни користають з тої форми в дуже малій кількості, будучи дуже обережними, консервативними. Зрештою мали вони в часі депресії сумний досвід, бо тоді продавалось багато уділів „спекулятивних", без державної контролі.

Шери „мючуел фонд" або „взаємних фондів"

На цю тему українська преса вже дещо писала. Ми хочемо ще раз порушити цю тему, може наше громадянство поцікавиться і скористає з наших інформацій.

Існує понад 200 компаній, які зібрані від клієнтів гроші не льокують в одну компанію, а у понад 160 різнородних великих компаній, і видають збірні шери. Ці компанії мають висококваліфіковане керівництво, яке аналізує господарське положення і, слідкуючи кожного дня за цінами шерів на біржі, рішає, які купувати, а які продавати.

Не дивно, що ці збірні шери здобувають собі чимраз більше признання серед громадянства, і їх мають вже понад 2 мільйони осіб. Крім того купують ці шери різні інституції, як університети, шпиталі, добродійні установи, пенсійні фонди, навіть церкви, банки, асекураційні установи і т. п. І коли в 1940 р. інвестиції у ті фонди становили 448 мільйонів долярів, то в 1959 р. вони вже зросли до 14,623 мільйонів долярів. Економісти передбачають, що колись дійдуть вони навіть до 100 більйонів.

Останні два роки були дуже добрі для купна шерів взагалі, бо пересічний індекс 500 шерів становив 436, а тепер дійшов до 650. Також ціна „взаємних фондів" піднеслась більше як на 30%, і тому всі ті, що інвестували свої гроші в ці фонди, напевно скористали, бо вартість їх вкладів значно піднеслась, а понадто щотри місяці одержують вони дивіденду залежно від кількости шерів, що у перечисленні на відсотки доходила до 8% у річному відношенні.

Наприклад, шери т. зв. „інком" коштували два роки тому 5.69 дол., а тепер коштують 7.84 дол.; „гровтг" коштували по 9.60 дол., а тепер дійшли до 13.18 дол. Шерів у „взаємних фондах" компанії продають на пересічно понад 100 мільйонів долярів.

Цього року, відзначаючи 30-ліття свого існування, компанія „Веллінґтон Фонд" подала до відома, що її заложили кілька спільників з капіталом 100,000 дол., а тепер її інвестиції становлять уже 830

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА КОРАБЛЯХ

Клекоче піна за стерном, —
Гей, не дрімай, матросе!
Хай кров буркає,
як Гольфштром,
Як море стоголосе.

Там берег, мати і жона . . .
Забудь про них, матросе!
Пускай співучий лот до дна,
Минай мілини й коси.

Далека, небезпечна путь, —
Гей, не зважай, матросе!
Та ж хвилі приязно гудуть,
Міцні, надійні троси.

Багато нас, і всі — один . . .
Люби ж, як рідні роси,
Весь світ — од півночі крижин
До тропіків, матросе!

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

Леонід Полтава

УКРАЇНА ПЕРЕД МАЗЕПИНСЬКОЮ ДОБОЮ

Опис України, її народу та звичаїв, воєнних морських виправ запорожців, роля України в міжнародних стосунках у 16-17 століттях, підґрунтя національної революції, очоленої гетьманом Іваном Мазепою, — за невідомими сторінками англійської „Історії Оттоманської імперії" лицаря Ріко (Ricaut), виданої в Гаазі 1709 р. в перекладі на французьку мову.

(3)

Тоді Великий Везир Амюрат покликав до себе морського генерала Каймакана і, — як пише не без іронії Ріко, — зробив його відповідальним за козацькі походи. Генерал Каймакан врятував свою голову тільки завдяки втручанню у справу кількох видатних осіб. Він — „. . . запевнив великого везира, що козаки впродовж року не проникнуть в канал Чорного моря".

Але (тор. 48) „трохи згодом козаки зробили знову виправу в Чорне море на своїх 200 човнах. Тому, що вся фльота стояла в той час у порту ,вони змогли проникнути аж до Колони Помпея. Їхня відвага вразила мешканців Константинополя, які через козаків були позбавлені провізії, одержуваної з Чорного моря".

Переповідаємо: занепокоєні турецькі володарі послали свого посланця до провідників 30-тисячного польського війська, що стояло тоді на кордоні. Турки обіцяли полякам різні винагороди, аби лише ті „пообіцяли утримати козаків у мирі і стримати їх від морських походів". Посланця тепло прийняли в польському таборі, все вже було ніби домовлено, бо польський король саме тоді задумував війну проти Московщини. Та в останню хвилину поляки довідалися від козаків, що на Поділля напали 10,000 татар. Поляки негайно відіслали турецького посланця, але не з мировою умовою, але з обвинуваченнями на адресу Туреччини: Польща намагалася тоді з'єднати собі козацьку силу . . . Ріко пише: „Імперія опинилася в тяжкому становищі".

У кінці 1630 р. Польща і Туреччина уклали черговий мировий договір, необхідний для обох держав: на Польщу — свідчить Ріко, — нападали татари, на Туреччину — козаки. Оттоманська імперія охоче пішла на мир, бо:

„. . . козаки продовжували турбувати турків, нападали, багатьох забирали в полон (у рабство), палили їхні міста і села" . . .

Польща пообіцяла татарам „дати зайняття козакам і скерувати їх на московитів"; від татар Польща відкупилася тим, що зобов'язалася платити велику контрибуцію: щорічно 20,000 фльоринів і „по 6.000 пар чобіт річно" . . .

Зазначимо, що Польща в міжнародних стосунках виступала як репрезентантка України тоді ,коли саме того ж, 1630 р., запорожці на чолі з гетьманом Тарасом Федоровичем розгромили . . . польське ж таки військо під Переяславом.

Роки 1634-36-37. На сторінках 78, 115, 116 автор „Історії Оттоманської імперії" оповідає, як швидко між Туреччиною і Польщею виникли нові незгоди-непорозуміння і як обидві сторони знову хотіли укласти мир, але — „козацькі морські виправи привели до зірвання миру". Знову почалася війна, в якій перемогли турки. В точках мирової угоди вони вимагали від поляків не лише „оплати коштів війни" чи виплати контрибуції впродовж 10 років, а й щоб — „. . . були знищені певні форти, в яких козаки мають звичку, відходячи, перебувати..."

Польща змогла тільки обіцяти . . .

1936 р. володар Персії прислав великому везиреві чудові подарунки з метою укласти мир. Подарунки прийнято і мир укладено, бо: 1. Султан заповзявся будь-що-будь перемогти принца Трансильванії, 2. Гонор звелів йому поставити нарешті опір проґресуванню московитів, які тоді вже захопили місто Асак (Ясси?) і 3. „Султан мав усі підстави сподіватися нападу татар і козаків на землі імперії".

На стор. 116-117 історики знайдуть важливий опис політичних маневрувань турецького султана між народами: татарським, українським і московським, а також опис боротьби за фортецю „Асєак", яку „облягали спільно московити і козаки" (згодом її здобули і боронили тільки українці).

У 1637 р. „вічний мир" із Персією був знову порушений, і чимала турецька армія мала там зв'язані руки. З цього приводу на стор. 120 Ріко пише: „Доки турки мали зв'язані руки в Персії ,козаки використали час для нових здобутків. Боротьба за Асак тривала аж до 1641 року". . . .

„Земля козаків" — опис за Ріко

На стор. 120 автор повідомляє читачів, що він нижче оповість, чому козаки постали проти поляків, чому козаки пішли „під протекцію Порти", і каже, що сподівається вибачення у читачів за невеликий відступ від хронологічного опису подій. Ріко дає такий підзаголовок: „Причини громадянської війни між поляками і козаками". Цитуємо в точному перекладі:

„Владислав IV, король Польщі, був стурбований, бачачи, що, всупереч точкам мирової угоди, козаки не припиняють своїх постійних нападів на Туреччину, — і шукав засобів приборкати їх. Його Рада („Консей") подала йому наступне (далі все йде курсивом — отже, цитата з історичного документу — Л. П.):

„Що єдиним засобом затримати під владою націю, яка до цього часу ще не далася під владу офіційного уряду („гуверneman реглє"), є її роззброєння; що замість знаряддя війни цій нації треба дати в руки знаряддя для обробітку землі; що таким шляхом звернеться козаків з життя-дороги крови і грабунку; що коли вони візьмуться за працю, чесну й потрібну, тоді вони з часом стануть корисні для їх батьківщини: замість того, що, як було в минулому, їм бракувало довір'я для комерції із своїми сусідами".

І далі Ріко пише:

„Не минуло ще століття, як цьому народові дали назву козаків; можливо вона походить від слова „козаї", що їхньою мовою означає „коза" („шевр") і що віддає справді їхню рухливість-проворність; або ж тому, що значна частина їхнього одягу робиться в козячої шкіри".

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ В 1958-1959 ШК. РОЦІ

Праця УМІ в централі Ню Йорку і в пятнадцятьох відділах проходила у звітовому році згідно з ухвалами Загального З'їзду Учителів УМІ (вересень 1958), з сильною тенденцією поширювати обсяг діяльности, поглиблювати процес навчання і добувати нові позиції в цьому процесі. До цінних нових досягнень УМІ в шк. році 1958-59 треба зачислити:

Новий великий відділ в Дітройті з керівником Б. Сарамагою і учителями — І. Решетелович, М. Тіханською і М. Тарнавською, та д-ром В. Витвицьким, як педагогічно-мистецьким дорадником. Відділ проваджено зразково, нараховує 52 учнів, в тому великий відсоток таланowитих.

Новостворений дитячий хор УМІ (Филаделфія) старанням п. Ю. Оранського. Хор начислює 50 співаків, мав за короткий час існування три успішні виступи у Филаделфії і в Ню Йорку і буде брати участь у великих Мазепинських академіях виконанням спеціяльно для нього написаної кантати „Слава Мазепі" пера М. Фоменка до слів Я. Славутича.

Новостворена кляса композиції І. Соневицької, (Ню Йорк), якої вислідом був окремий концерт трьох талановитих дівчат-композиторок (8 травня 59) — Ю. Осінчук — (6 років); В. Сенів — 12 років і М. Шумилович — 13 років. Створення цієї кляси має вплив на загал учнів УМІ і на кінцевих іспитах цього року „викрито" в Ню Йорку і відділах чотири нові композиторські таланти.

З приводу діяльности Музичних Садочків п. к. Г. Мирошниченко (Ню Йорк, Нюарк і Филаделфія) придбано дві нові дитячі опери: „Гуси-Лебеді" — В. Грудина і „Весняні дзвіночки" — І. Недільського, виставлені на закінчення шкільного року в Ню Йорку. Минулого року написав для садочка дві опери М. Фоменко.

Урухомлення музичного видавництва для потреб УМІ дало можливість поширити серед учителів і учнів УМІ коло тисячу п'ятсот примірників української інструктивної літератури. Певне число копій виготовлено на замовлення з-поза кругів УМІ і для деяких американських музик.

Закуп концертового фортепіяну — „Стайнвел" старанням Батьківського Комітету відділу УМІ у Филаделфії дало можливість користуватися нам не тільки на всіх концертах УМІ, але також на численних мистецьких і національних імпрезах Филаделфії, підносячи їх звуковий рівень і заощаджуючи великі гроші нашим установам.

Поза звичайними популярними... Поза звичайними писами централі і всіх відділів (понад 20 пописів), належить відмітити концерт студентів УМІ в Ню Йорку (8березня 59), з якого чистий дохід в сумі 500 дол. передано в користь школи св. Юра.

Концерт Відділів УМІ у Филаделфії (29 березня 59), три концерти визначних студентів УМІ (Ню Йорк, Нюарк, Филаделфія), три самостійні речиталі студентів, в тому два дипломові концерти (І. Кондра і М. Шлемкевич) і речиталь 9-річної Хр. Зубрицької в Ню Йорку, великий концерт на закінчення шкільного року в Ню Йорку, на якому виступили три солістки кляс фортепіяну, скрипки і композиції, хор з Филаделфії п. к. Ю. Оранського, скрипкова оркестра з Ню Йорку В. Цісика і на якому відбулося вручення дипломів ґрадуантам УМІ. Крім цього студентів і ансамблі УМІ запрошувано до численних національних свят. УМІ улаштував у звітовому році п'ять мистецьких концертів: тенора М Дуди (Филаделфія), Її і Л. Мацюків, (Филаделфія), два концерти М. Старицького (Филаделфія і Нюарк) і концерт учителів УМІ в Нюарку з участю Т. Богданської, Д. Каранович, В. Цісика і Г. Клим. Окремо належить відмітити участь понад шістьдесяти учнів УМІ в різних американських авдиціях і конкурсах, в яких всі одержали найвищі оцінки у своїх групах. Докладніше ця тема з'ясована в окремій статті .

УМІ видав при кінці року п'ятнадцять дипломів своїм дотеперішнім ґрадуантам. Дипломи одержали з кляси фортепіяну Р. Савицького: Л. Крилова, Р. Огродник, Н. Слободян, Г. Мирошниченко, М. Шлемкевич, І. Кондра, Жд. Кравців, Х. Крохмалюк. Л. Крушельницький, Р. Савицький, О. Струк, У Яц. З кляси скрипки В. Цісика — Ю. Шуган і з кляси сольоспіву І. Приймової — С. Шпех.

На півроці і на кінці шк. року іспитові комісії УМІ перевели іспити всіх учнів централі і відділів (коло 500). На основі тих іспитів стверджено, що рівень навчання і поступу елевів видатно піднісся. Учні УМІ дали зпоміж себе нових сім визначних: Х. Зубрицька, М. Тимочко, М. Шумилович (кляса Р. Савицького, Ню Йорк), М. Стадницька (кляса Ю. Оранського, Филаделфія), Б. Садовський (кляса М. Грушкевич) Клівленд, І. Турчиневич (кляса І. Винницької, Клівленд) і Ю. Вожаківський (кляса В. Цісика, Нюарк).

Дирекція УМІ

Відзначення пластунки М. Бойчун

В трентоні, Н. Дж., в Катедрал Гай Скул на одне з перших місць в клясі з 259 ученицями вибилася наша активна пластунка панна Марія (Аня) Бойцун. Під час ґрадуаційних святкувань нагороджено її медалею і золотими ключами, а також стипендією. Панна Аня Бойцун з огляду на свої здібності і пильність була членом почесного товарства „Нешенел Гонор Сосасті", в якому в останньому році була головою. Слід підчеркнути, що тільки високі осяги в науці рішають про членство в тому товаристві найкращих учнів Америки.

Протягом кількох літ панна Бойцун була репортером шкільного журналу „Блу енд Голд", а також активним членом латинського клюбу.

Д. К.

Марія Бойцун

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Збори Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку

13-го червня в УНДомі відбулися Звичайні Загальні Збори Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку — Відділу УККА.

Збори відкрив голова п. Іван Винник, який привітав представника парохії св. Юра о. Юліяна Катрія, представника парохії св. Тройці о. Юрія Сікорського, представника УККА і НТШ д-ра Вол. Калину, делеґатів організацій і гостей. О. Катрій ЧСВВ провів молитву та виголосив привіт від Отців і парохії. Він підчеркнув, що Об'єднаний Комітет з кожним роком стає щораз більшим автоpитетом на терені великого Ню Йорку, і тому йому приємно привітати присутніх представників Організацій та подякувати за співпрацю при збиранні фондів на будову двомільйонової школи св. Юра. Побажанням найкращих успіхів закінчив свій привіт усім відомий на терені великого Ню Йорку невтомний парох св. Юра.

До Президії Зборів вибрано на предсідника мец. Романа Гуглевича, на заступника радника Богдана Ластовецького, а на секретаря Павла Дорожинського. До почесної Президії покликано о. пароха Ю. Катрія і представника УККА і НТШ — д-ра В. Калину.

У зборах взяло участь: 53 делеґати від 52 організацій і чотиро гості. В імені УККА і НТШ зложив привіт д-р В, Калина. Об'єднаний Комітет спільно з НТШ відзначує Шевченківські Роковини, дає свого промовця та співпрацює у розробленні мистецької програми. Об'єднаний Комітет рік річно з цієї нагоди пересилає відповідні пожертви на Дім Української Культури. До цього часу вплачено 1,050 дол. В коротці ім'я Об'єднаного Комітету буде вписане на мармуровій таблиці ,яка приміщена при вході до Дому Української Культури.

За Управу звітував голова п. Іван Винник, який говорив про пророблену працю Об'єднаного Комітету. Завданням Об'єднаного Комітету було є і буде: об'єднати всі організації, координувати працю для успішного здійснення спільних цілей і завдань, як також репрезентувати українську громаду, та заступати її інтереси. Управа працювала під проводом голови, шістьох заступників, двох секретарів, сімох референтів, одного члена Управи —разом 17 членів Управи і п'ятьох членів Контрольної Комісії.

Під організаційним оглядом Комітет об'єднував: 19 запомогово - братських організацій, 8 політично - ідеологічних, 10 жіночих, 9 молодечих, 6 комбатантських, 5 професійних, 5 культурно - освітніх, 8 харитативно - допомогових, 3 реґіональних та 2 інших — разом 74 організації.

Комітет влаштував перед будинком Об'єднаних Націй спільно з другими поневоленими народами Антиросійську Демонстрацію. В ній взяли участь крім українців мадяри, литовці і лотиші.

25-го квітня ц. р. відбулась по П'ятій Евню Парада Льояльности ,яку зорганізував Об'єднаний Комітет при співучасти американсько - українських ветеранів. Українська група належала до найкраще зорганізованих, чисельних і мальовничих.

Організаційний референт нав'язав контакти з організаціями через участь в зборах, бенкетах, доповідях. Таких зустрічей відбулося 21. Представники Об. Комітету через своїх представників мец. Р. Гуглевича і мґра В. Захарчука брали участь в VII Конґресі УККА у Вашингтоні.

Імпрезова референтура, яку очолював д-р Олексадер Соколишин влаштувала Протестаційну Маніфестацію з приводу 25-ліття Голодової Облоги України Москвою. У Маніфестації взяли участь визначні американські й українські промовці як губернатор Рокефеллер, Гарриман, д-р Добрянський, проф. Вовчук і сенатор К. Кітінґ. Перед Маніфестацією відбулась пресова конференція,а день перед Маніфестацією відбулося 1-го жовтня перед будинком совєтської амбасади — пікетування. Маніфестація відбилася широким відгомоном в американській пресі.

2-го листопада 1958 р. відбулось у Вашингтон Ірвінґ Гай Скул Листопадове Свято. В українських церквах церквах відправилися молебні і панахиди за душі поляглих героїв в боях за Волю України. 25-го січня 1959 р. відбулось Свято Самостійности і Соборности, про яке докладно писала тоді українська преса. В дні 15-го березня 1959 р. відбулося Шевченківське Свято.

Культурно - освітня референтура ,яку вів мґр. Іван Базарко, мала контакт з організаціями в цілі ведення культурно - освітньої праці. Зокрема звернено увагу і затіснено зв'язки зі Школою Українознавства. Зверталось увагу на те, щоб діти не забували української мови. Для придбання фондів на будову школи св. Юрія Об'єднаний Комітет разом із своїми організаціями і 4 делеґатами включився в збірку збирання фондів .Об'єднаний Комітет підписав меморіял на 500 долярів і вплатив уже 400 долярів — віримо однак, що піднесемо його до 1,000 дол.

21-го грудня 1958 р. відбувся Бенкет з нагоди побуту в Ню Йорку ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра Івана Мірчука.

При Комітеті працює Секція Допомоги Науковому Осередкові НТШ, яку очолює д-р В .Савчак. До цього часу задекляровано 3,720 дол. — зібрано готівкою 2,235 долярів.

Референтура преси і пропаґанди під проводом д-ра Ярослава Гриневича видала чотири числа вістей з нагоди 25-ліття Голодової Облоги України Москвою, Листопадового Свята, Свята Самостійности і Шевченківських Роковин.

Завданням референтури молоді, яку очолював п. Степан Чума, було координувати працю молодечих організацій. В тій цілі створено при Об'єднаному Комітеті Комісію Молодечих Організацій, яку очолював о. Т. Міненко. Заходами Комісії і референтури молоді влаштовано в днях 25 жовтня і 16 листопада 1958 р. Фестиваль Молоді. З цієї нагоди видано окрему одноднівку. 1-го березня 1959 р. молодечі організацію влаштували Крутянську Академію.

Референтура зовніш. зв'язків, що її вів адв. В. Стек, держала контакт з американськими і другими національними групами. Референтура вела переписку з сенаторами, конґресменами,державним департаментом та іншими установами в справі проклямації українського дня, будови пам'ятника Тарасові Шевченкові, та підтримки інших пропозицій. Референтура брала участь в нарадах і бенкетах поневолених народів, болгарів і словаків.

Господарська референтура працювала під проводом референта п. Тимоша Шевчука. Він зібрав і упорядкував інвентар, він відповідає за домівку та декорус сцену при різних нагодах.

Секретаріят працював при помочі українського секретаря мґра Василя Захарчука і секретаря для англійської мови п. Іванни Бенцаль. За той час секретаріят одержав 395 а вислав 2,934 письм. Крім цього роздано 16,000 летючок в справі збірки Українського Народного Фонду і Свят. Англійську кореспонденцію полагоджувала п-і Іванна Бенцаль. Відбуто 12 засідань Управи, 2 Президії, 4 Квартальні Збори і 2 наради в справі молоді.

Із звіту касира п. Р. Крупки виходить, що до каси вплинуло 10,616.61 дол.; перебрано готівкою від попередної Управи дол. 352, 39, так, що Комітет диспонував сумою долярів 10,969.00. Видано долярів 10,825.77, так, що на день зборів залишилось готівкою в касі 143,23 долярів.

Голова м. і. сказав таке: Коли при кінці приходиться мені зробити підсумки праці, то уважаймо, що мимо недотягнень, перепон, наш балянс праці був позитивний. Це все ми змогли осягнути завдяки співпраці членів Управи і Контрольної Комісії, Організацій і їх делеґатів, як і не жаліли часу і тзуду і за це їм висловлюємо нашу подяку.

Зокрема почуваємось до обов'язку подякувати за співпрацю нашим Всч. Отцям Парохам: о. Ю. Катрієві парохові св. Юра, о. мітратові Л. Веселовському — парохові катедри св. Володимира і о. прот. А. Сагайдаківському — парохові катедри св. Тройці. Між нами була дуже гарна співпраця і дай Боже, щоб вона і надалі залишилася.

Нехай нашою заплатою за витрачений час, буде та сильна віра, що наша праця недаремна і що вона причиниться до приспішення визволення так дорогої нам Батьківщини.

В імені Контрольної Комісії здав звіт сот. Петро Содоль Зілінський. Він ствердив, що Контрольна Комісія провірила усі приходи і розходи, та ствердила, що записки і прилоги є правильні. Стверджено, що Управа присвятила дуже багато часу та виконувала свої обов'язки бездоганно, а головно підчеркнено великий вклад праці голови п. Івана Винника.

В дискусії забирали голос М. Лисогір, Лаврентій Варицький, Галина Гермак, Іванна Бенцаль, Степан Чума, Корнель Василик, Григорій Бакуменко, д-р Богдан Левицький, Мирон Михайлів, д-р Олександер Соколишин, рад. Б. Ластовецький, Евстахій Манацький та інші. На запити відповідав голова п. Винник.

На внесок Комісії Матки — до нової Управи і Контрольної Комісії вибрані: Іван Винник — голова; Катря Пелешок, мґр. Іван Базарко, Павло Дорожинський, інж. Володимир Базилевський, адв. Володимир Стек і дир. Роман Крупка — заступники голови; Ст. Чума — секретар української мови; Іванна Бенцаль — секретар англійської мови; Лев Пришляк, д-р Олександер Соколишин, Василь Никифорук, Богдан Кекіш, Іван Вербовський, Тиміш Шевчук, Галина Гермак і Лаврентій Варицький — члени. Референтуру молоді зарезервовано для представника Пласту. До Контрольної Комісії вибрані п. Михайло Лисогір, сот. Петро Содоль Зілінський, Стефанія Бартко, Володимир Кульба і Микола Андрейко.

По вичерпанні порядку нарад, та відспіванні „Не пора" —мец. Роман Гуглевич замкнув збори о год. 11-ій.

Д-р Ол. .Соколишин
реф. преси

Школа Українознавства в Клівленді, Огайо

Дев'ятий рік навчання в школі українознавства вКлівленді, ведений Т-вом „Рідна Школа", закінчено Богослуженням в церкві св .Петра і Павла та роздачею свідоцтв 13-го червня. При школі затруднених було в минулому році 12 учительських сил, які в дев'ятьох клясах навчали українських дітей. Наука відбувалася по суботам від початку вересня м. р. в кімнатах школи Трімонт та Домах Мерріка і Пласту.

Для учнів найвищої, 9-ої кляси, заряджено кінцеві іспити і їх відбуто 29 і 30 травня письмовими задачами та 19 червня усними відповіддями з літератури, історії, географії і мистецтва. З 19-ти учнів (-ць) до кінцевих іспитів допущено 17, але до їх складення приступило лише 2 хлопці і 8 дівчат. Абсольвентами школи стали: Галущинська Арета, Грушкевич Мотря, Гордійчук Марта (з поступом визначно), Зварун Андрій, Кавка Зоряна, Кікта Христина, Малиновська Арета, Пігуляк Оксана, Ратічко Ольга і Фединський Юрій. Вісім з них народилося в Україні, один в Польщі і один у Німеччині. Всі вони є активними пластунами.

Перших абсольвентів школа мала в червні 1957 (8 дівчат і 3 хлопці) і з тої нагоди „Рідна Школа" видала була ілюстрований альманах „Проліски" за редакцією проф. В. Радзикевича. Попереднього шкільного року випускників не було, бо навчання в школі поширено і продовжено на один рік.

Для цьогорічних десяти випускників, вчителів, Управи „РШ" і представників організацій устроїли батьки прощальний вечір 21 червня в Домі Пласту. До 54-ох учасників промовляли: дир. школи професор Гр. Голембіовський, опікун кляси проф. В. Радзикевич, голова „РШ" інж. Ю. Яремкевич, представник батьків д-р М. Грушкевич, проф. Л. Бачинський, проф. М.Ставнича і від абсольвентів М. Гордійчук. Для доповнення програми, яку провадив п. М. Кавка, абсольвентка М. Грушкевич відіграла сольо на фортепіяні. Вечір почато і закінчено молитвою під проводом катехита школи о. Є. Боднара. На пам'ятку цього гарного вечора зроблено спільні знимки, а для кращої згадки шкільних літ у Клівленді абсольвенти виготовляють своє табльо, яке, як це годиться у ювілейний рік, буде повністю присвячене добі Мазепи.

Всім нам треба радіти, що школа українознавства дуже потрібна та успішно працює й розвивається з кожним роком.

Степан Кікта

Закінчення Рідношкільного навчання року в Трентоні, Н. Дж.

Рідна Школа при українській католицькій церкві св. Йосафата в Трентоні старається завжди про гідне закінчення шкільного року.

Цього року, 20-го червня вранці зібралася громадка учнів на чолі з своїми учителями, душпастирями і батьками в місцевій церкві св. Йосафата. Зібрались вони, щоб спільно на молитві подякувати Єдино Щедрому і Всемогучому Небесному Батькові за всі одержані ласки та поміч в науці. Службу Божу в наміренні учнів відслужив о. катехит Йосиф Атаманюк. Юні школярі смиренно в набожності прочитували в голос Богослужебні молитви в супроводі свого пароха Теодозія Атаманюка. Під час Служби Божої всі учні приступили до Святої Евхаристії.

З церкви, учні парами відмаршували до церковної залі на відбуття мистецької програми. Цею частиною керували пані учительки Степанія Калитчук і Марія Симчук. Молитвою „Боже Великий" почався попис. Потім були декламації: деклямували Христя Головчак — Українка я маленька; Роман Головчак — Мати і діти; Мирослава Шевчук і Степанія Кльоц — Україні; Марія Гафткович — Україно моя; Юрко Гоянюк — Любіть рідну мову; Роман Осадца, Роман Петруняк, Юрко Турчин і Степан Макар — Не забувай; Наталка Надраґа і Нестор Сендзік — Що я люблю; Марта Семкович — Мій край. Найзамітніша деклямація була наймолодшої учениці Христі Головчак з Бристолю (околиця Трентону), яку нагородили приявні щедрими оплесками. В дальших точках був окрасою Юносумівський Танцювальний Гурток „Горлиця" під мистецьким керівництвом п. Дмитра Надраґи, який виконав з темпераментом танки Журавель, —Катерина і Подільський козачок. Виконавцями були Марта Семкович, Марійка Кльоц, Евгенія Слабіцька, Ірина Маленчак, Оля Тепік, Марійка Дяків, Уляна, Наталка і Орест Надраґа та Михайло Голубович.

По вичерпанню програми о. парох Атаманюк приступив з черги до роздачі шкільних свідоцтв. Між учнями Рідної Школи цього року найкраще вирізнилися Христя Головчак, Роман Головчак і Мирослава Шевчук — учні з 1-ої кляси; Ірина —Криворуч, Роман Осадца, Юрко Турчин — учні 2-ої кляси; Марія Гафткович — учениця 3-ої кляси; Марія Дяків, Уляна Надраґа, Оксана Петруняк, Марта Семкович, Орест Надраґа — ученики 4-ої кляси .Всім першунам, які заслужили собі на „дуже добре" свідоцтво, гратулюємо, та ставимо за примір всім іншим учням нашої Рідної Школи піти за їх прикладом.

Рідношкільному Зарядові і учительським силам в особах Всч. оо. Йосифа і Теодозія Атаманюків та учительок Степанії Калитчук і Марії Симчук від імені всіх батьків подякував п. Ярослав Гафткович. Піснею „О, спомагай нас, Діво Маріє' 'та окремою молитвою, що її провів о. парох, закінчено цю врочистість.

Залишаючи шкільні пороги, прощали рідношкільники своїх учителів та душпастирів, дякуючи їм, за посвяту та труд. Перед учнями були — вакації.

Дмитро Надраґа

СВЯТКОВАНО РОКОВИНИ ЗМОВИ ПРОТИ ГІТЛЕРА

Бонн. — В Західній Німеччині святковано офіційно 15-ті роковини невдатного замаху на Адольфа Гітлера. 20-го липня 1944 року в головній кватирі Гітлера у Берліні вибухла бомба, яка проте не поцілила того, проти кого була призначена. У Західньому Берліні відбулася військова церемонія у честь коло 200 німецьких старшин, розстріляних після того невдатного атентату. 25-річний лейтенант Бертольд фон Штавфенберґ склав вінок на місці, де розстріляно його батька, генерала Клявса фон Штавфенберґа, який підкинув був годинникову бомбу.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 35.

А. Зенко, Акрон, в пам'ять Покійного мужа, що ціле життя любив „Свободу"	$ 20.00
І. Сігура, Торонто, збірка на поминках	
О. Стасишн	15.00
М. Балабан, Гавстон	10.00
М. Мотта, Торонто	6.00
Н. Дзядів, Джерзі Сіті	5.00
С. Натен, Мілвіл	5.00
Ю. Гайовий, Ню Йорк	5.00
К. Линка, Вунсакет	4.00
М. Андрущишин, Шикаґо	4.00
Н. Касіюхнич, Ванкувер	4.00
В. Пристай, Вашинґтон	4.00
Т. Даус, Нюарк	4.00
П. Терпляк, Делансон	3.00
А. Ландяк, Ірвінґтон	3.00
Н. Войнаровський, Шикаґо	3.00
Н. Н., Бостон	3.00
М. Масний, Ню Йорк	2.00
К. Кізюк, Честер	2.00
О. Чучман, Шикаґо	2.00
В. Якубяк „	2.00
П. Гула, „	2.00
М. Галюк, Торонто	2.00
Б. Савчин, Торонто	2.00
В. Мисик, Бруклин	2.00
Р. Чубатий, Ню Йорк	2.00
Е. Федик, Джексон	2.00
А. Задойко, Торонто	2.00
І. Зубик, Овшен Сіті	1.35
І .Деркач, Шикаґо	1.00
І. Ковалькевич, Голийок	1.00
Н. Білічак, Колчестер	1.00
В. Туніцький, Филаделфія	1.00
Б. Павлівець, Шикаґо	1.00
В. Янович, Чепір	1.00
Г. Яцьків, Филаделфія	1.00
Ф. Сотник, Дітройт	1.00
М. Вихатицький, Нюарк	1.00
Р. Генік - Березовський, Торонто	1.00
Н. Боровський, Нюбурґ	1.00
Л. Стахнів, Сіклервіл	1.00
Е. Криворучка, Торонто	1.00
Н. Гашонка, Вунсакет	1.00
В. Лещинський, Рачестер	1.00
Я. Данилишин, Ню Йорк	1.00
В. Креховецький, Ню Гейвен	1.00
Дрібними	2.10
Разом	$ 140.45
Раніше проголошено	$ 8,641.41
Разом	$ 8,781.86

ІНФЛЯЦІЯ, ЗАСОБИ ОХОРОНИ І НАШІ ВИСНОВКИ

(Закінчення зі стор. 2)

мільйонів долярів. При цій нагоді подано також до відома, що з „взаємних фондів" виплачувано дивіденду навіть в часах депресії, а ті, хто інвестував 10 років тому 10,000 долярів враз із зиском на капіталі та невиплаченими дивідендами має понад 50,000 дол. Це вже поважний капітал.

Одною з найбільших компаній, яка спеціялізується у „взаємних фондах" і має понад 2,000 продавців по цілому світі, є Кінґ Мерріт Ко, — одинока, що має чужинецький відділ, а при ньому український. Міститься вона при 40 Гранд евню, Енґлевуд, Ню Джерзі. Кожен, хто інтересується тою справою, може написати на цю адресу і одержить всі потрібні інформації Можна писати також на адресу підписаного: 932 Н. Френклін вул. Филаделфія 23 Па.

Інвестиції можна розпочати вже від 100 дол., а хто не має взагалі готівки може розпочати місячну програму від 10 долярів місячно ,або 30 центів денно.

Багато людей уже про це читали в журналах і часописах, чули у телевізії і радіо, мають письмові інформації та проспекти, але все відкладають і не можуть рішитися. За цей час втрачено багато можливостей. І тому нарешті треба рішитись, щоб не жалувати і не казати: „Ми не знали, забули, спізнились . . ."

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

БІБЛІОГРАФІЯ

КНИЖКИ

● **Reds' March in Cartoons** by Kost Shonk. **Марш Червоних в карикатурах.** English Titles by Myron Kuropas. Printed „Dnipro", Chicago, 1959, pages 106.

● **Roman Ilnytzkyj. Deutschland und die Ukraine 1934-1945.** Osteuropa-Institut Muenchen. Tatsachen europaeischer Ostpolitik. Erster Band, zweite Auflage. — Muenchen 1958, XI + 383; zweiter Band, zwetie Auflage, XIII + 438.

● **Wasyl Markus. Ukraine is largely still „Terra Incogntia".** Reprinted from „The Ukrainian Quarterly", Vol. XV, No 1., March 1959, Jersey City, 1959, 12.

● **Matthew Stachiw. Soviet Statehood of Ukraine from the Sociological Aspect.** Reprinted from "The Ukrainian Quarterly", Vol. XV, No. 1., March 1959, Jersey City, 1959, 12.

Joseph Panco. Christian Slovakia under Communism. Valparaiso, Indiana, 1959, 32.

● **Prof. Roman Smal-Stocki. — The Impact of the "Sputnik" on the English Language of the USA.** Shevchenko Scientific Society Study Center, Chicago, 1958, 12.

● **Prof. Roman Smal-Stocki. — Shevchenko and the Jews.** Shevchenko Scientific Society Study Center, Chicago, 1959, 11.

● **Prof. Roman Smal-Stocki. — J. S. C. De Rodins, An Unknown Forerunner of Comparative Slavic Literature.** Shevchenko Scientific Society Study Center, Washington, D. C., 1959, 20.

● **Жан Ануї. Медея.** Трагедія в одній дії. Переклад з французької мови Миколи Понеділка. Видавництво „Київ", Филаделфія, 1959, ст. 22.

Проф. д-р Юрій Бойко. — Російське народництво, як джерело ленінізму - сталінізму. — Мюнхен, 1959. Незалежна Асоціяція дослідників Совєтської Теорії і практики в національних проблемах. Ст. 88.

● **Володимир Дорошенко. Маніфест „Руської Трійці".** Филаделфія, 1959. ст. 20.

● **о. Атанасій Пекар ЧСВВ. Печать дару св. Духа.** Слово Доброго Пастиря. Видавництво оо. Василіян у ЗДА. Рік Х., ч. 106, 1959, Ню Йорк, ст. 64. Обкладинка Миколи Бутовича.

● **Василь Гришко. — Молода Україна пореволюційного сороккліття під Совєтами.** Видавництво Україна. Новий Ульм, 1958, ст. 224.

● **Статут і правильник Фундації ім. Т. Шевченка.** Торонто, 1958, ст. 32.

● **Енциклопедія Українознавства.** Словникова частина. 10. Видавництво „Молоде Життя". Мюнхен, 1959, ст. 721-800.

● † **Митрополит Іларіон. — Наша літературна мова.** Як писати й говорити по-літературному. Видавництво „Наша Культура". Вінніпеґ, 1958, ст. 424.

● **Павло Крат. Українська стародавність.** (Посмертне видання). Видано коштом дружини Покійного — Софії Крат. Торонто, 1958, ст. 286.

● **Володимир Дорошенко. — Маніфест „Руської Трійці".** — (Думки і кличі „Русалки Дністрової"), Филаделфія, 1959, ст. 20.

● **Володимир Дорошенко. — „Просвіта" її заснування і праця — 1868-1958.** Короткий історичний нарис з додатком про „Просвіти" в інших країнах. — Филаделфія, 1959, ст. 104.

ЖУРНАЛИ

● **Інформативний листок** Об'єднання Американсько-українських Ветеринарних Лікарів. Рік IX, ч. 2-3, квітень-вересень 1958, Шикаґо, 1958, ст. 24.

● **Вісник.** Рік XIII, ч. 6(128), червень, 1959, Ню Йорк, 1959, ст. 32.

● **Місіонар.** Рік XLIII, червень 1959, ч. 6. Филаделфія, 1959, ст. 161-192.

● **Жіночий Світ.** Рік X, ч. 5 (113), травень, 1959, Вінніпеґ, 1959, ст. 24.

● **Післанець Правди,** ч. 3-4, березень-квітень, Честер, Па., 1959, ст. 20.

● **Рідна Церква.** Рік VIII, ч. 38, квітень-червень, Карльсруге, 1959, ст. 20.

● **Український Вісник.** Ню Йорк. Рік XXX., ч. 1, березень, 1959, ст 16.

● **Наша Культура.** Березень, ч. 3.(11), Варшава, 1959. ст. 16.

● **Віра й Культура.** Рік XXII, ч. 8(68), червень 1959, Вінніпеґ, 1959, ст. 32.

● **Голос Спасителя.** Р. XXXI, ч. 6. червень 1959, ст. 72.

● **Світло.** Рік XXII. Червень 1959, ч. 6 (438), Торонто, 1959, ст. 249-296.

● **Prologue.** Problems of Independence and Amity of Nations Quarterly. Spring 1959, Volume III, Number 1, New York, 80.

● **Most.** Rocnik VI, Cislo 1-2. Whiting, Indiana, 1959, 96.

● **Caucasian Review.** Institute for the Study of the USSR. 7. Munich, 1958, 164.

● **Ukrainian Orthodox League Bulletin.** Vol. 5, No. 4; April 1959. Carnegie, Pa., 1959, 16.

● **Лікарський Вісник.** Рік VI. Грудень 1958 — Березень 1959, Ню Йорк, 1959, ст. 72.

● **Вільна Україна.** Рік VI, ч. 22, 1959, ст. 64.

● **Листи до Приятелів.** Рік VII, ч. 5(75), травень 1959, Ню Йорк, 1959, 32; ч. 6(76), червень 1959, ст. 32.

● **Авангард.** Рік XIII, ч. 1 (51); червень 1959, ст. 64.

● **Вільний Український Робітник.** Ч. 2-3, березень 1959, Париж, 1959, 8.

● **Український Місіонар у Бразилії.** Квітень 1959, Прудентополіс, 1959, ст. 16; травень 1959, ч. 5, ст. 16.

● **Православний Українець.** Шикаґо, ч. 70, березень-квітень 1959, ст. 16.

● **Музейні Вісті.** Р. V, квартал I і II, 1959, ст. 40. Вінніпеґ.

● **Де наші діти?** Неперіодичний журнал Центрального Батьківського Комітету у Филаделфії. Квітень 1949, ч. 2., Ню Йорк, 1959, ст. 10.

● **Нові Дні.** Р. X, ч. 112, травень 1959, Торонто, 1959, ст. 32. ч. 113, червень 1959, Торонто, 1959, ст. 32.

● **Голос Комбатанта.** Ч. 2(8), весна 1959, Ню Йорк, 1959, ст. 32.

● **Християнський Вісник.** Рік XVIII, ч. 3-4., березень-квітень, 1959, Вінніпеґ, 1959, ст. 24.

● **Horizons,** Ukrainian Students' Review. Vol. III, No. 1-2 (4-5), New York, 1959, p. 129.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

Італія, Франція і Зах. Німеччина обмірковують плян політичного бльоку

Бонн. — Уряди Франції, Італії і Західньої Німеччини студіюють плян, що передбачує покликання до життя спільної комісії для плянування одностайної політики цих трьох держав. Плян такої комісії зродився — за твердженням західньо - европейської преси — під час останнього перебування французь. президента Шарля де Голя в Італії, —а автором відповідного писаного меморіялу є італійське міністерство закордонних справ. Ця політична комісія мала б бути завершенням існуючої вже між цими двома державами трикратної спільноти: Стально - вугільної спільноти, Спільноти господарського ринку та Европейської атомової комісії. Однак Бельгія, Голляндія і Люксембурґ, які також належать до тих всіх трьох спільних міждержавних установ, лякаються, щоб три названі великі европейські держави не вирішували в отакій політичній комісії всіх справ політики арбітрально, тільки між собою, із легковаженням голосу і ролі їх трьох менших союзників. З уваги на тісну співпрацю між канцлером Аденауером і французьким президентом де Голлем, західньо - европейська преса здогадується, що плян спільної французько-італійсько - німецької політичної плянувальної і координаційної комісії мав згори запевнену згоду також Західньої Німеччини.

● У зв'язку з підготовою Крайової Взуттєвої Виставки в Шикаґо, що відкриється в жовтні цього року, президент Міжнародньої Взуттєвої Компанії Генрі Ранд заявив, що американці зуживають 35 відсотків світової продукції шкіряних черевиків, займаючи перше місце поміж усіх народів світу.

Куба живе без офіційного прем'єра

Гавана, Кубинська Республіка. — У вівторок 21-го липня Фідель Кастро вернувся до столиці, але не повідомив громадянства про те, чи він рішився затримати становище прем'єра, як цього всі сподівалися. Кастро навіть не заглянув до президентського палацу, в якому урядує рада міністрів. Він обідав із групою селян, які його підтримують, і був із ними в готелі Гілтон. Гадають, що Кастро складе заяву в справі свого прем'єрства аж в неділю 26-го липня, коли буде 6-та річниця його нападу на військові бараки в Сантіяґо де Куба, і коли будуть закінчені публічні домагання в різних місцевостях Куби, щоб Фідель Кастро затримав у своїх руках уряд прем'єра. Дехто гадає, що Кастро схоче посягнути по пост президента. Інші твердять, що Кастро в дійсності не зрезиґнував, бо він говорив про резиґнацію в телевізійній промові, але він не підписав в цій справі жадного документу. — Противники Кастра хотіли б використати невдоволення частини селян. Вже відбулися арештування селян, в яких знайдено зброю.

У паризькому парляменті зголошено внесок на „комісію миру" для Альжиру

Париж. — Член французької палати депутатів з міста Бон в Альжирі, мусульманин Чібі Абдельбакі Мосбах зголосив внесення, щоб французький парлямент покликав до життя спеціяльну комісію, що її місією було б довести до згоди і замирення в Альжирі, де від близько п'ятьох років шаліє війна між мусульманськими партизанами та французьким військом. Ця комісія мала б складатися з 8-ох членів палати депутатів, 4ох членів, делеґованих сенатом, і трьох призначених урядом, разом 15 осіб. Однак — за коментарями преси — цей внесок не має великих шансів дістати більшість, бо названий мусульманський посол не захотів приступити ні до одної групи послів із Альжиру, вибраних майже без вийнятку з-посеред мусульманських угодівців, що погоджуються на французьку політику „інтеґрації". Ото ж голосування над кожним внесенням, що стосується Альжиру, залежне від волі французького уряду, що його підтримує парляментарна більшість, включно з репрезентантами з Альжиру, які насправді альжирського народу не репрезентують.

● **Пентаґон уклав контракт** на 9 мільйонів долярів з фірмами Інтернешенел Телефон енд Телеґраф компані, Філко Корпорейшен і Радіейшен інкорпорейшен на побудову „комунікаційного сателіта", який передаватиме вісті по всьому світі.

● **Етіопський імператор Гайле Селяссіе,** відвідавши Бельгію, прибув до Франції. Бельгійський король Бодуен і президент Франції Шарль де Голь вітали його в парадних військових уніформах. Французька преса запевняє, що Гайле Селяссіе воліє, щоб сусідньою з Етіопією Сомалі правили французи, ніж місцеві націоналісти, які своїм рухом ніби загрожують існуючому режимові Етіопії.

● **Голова Соціялістичної партії в Індії** закинув публічно індійським комуністам, що вони на спілку з китайськими й тибетськими комуністами змовились вести підривну роботу в прикордонньому індійсько-тибетському обширі, щоб відірвати від Індії її північні провінції і створити „Гімалайську Федерацію", контрольовану комуно-китайським режимом. Індійський соціялістичний діяч твердить, що його відомості про цю змову рішуче правдиві.

АПЛІКАЦІЇ НА ПРИЙНЯТТЯ

на

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

на „СОЮЗІВЦІ" в Кергонксон, Н. Й.

9-го СЕРПНЯ — 3-го ВЕРЕСНЯ 1959 року.

Ім'я ....

Адреса ....

Вік .... Член УНСоюзу, Відд. ....

Знання української мови: — добре; слабе; дуже слабе.

Залучаю на рахунок оплати: $............

(Повна оплата курсів є $120.00. Половину належитости треба вплатити з аплікацією).

ТАРЗАН, ч. 4,295. Нова Небезпека.

Дізнавшися, що Сем тільки-що його випередив, Тарзан поспішав в погоні, підганяючи верблюда рухомими пісковими надмами.

Та незабаром він пристанув із переляку. Вихор дув, щоб його змести...

Пісок і курява била його по лиці, а швидкість вітру зростала. Він був виставлений на небезпеку терору пустині — самуму. Пісковий шторм, що осліплює!